

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА РОБОТИ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*
галузь знань – *05 Соціальні та поведінкові науки*
спеціальність – *053 Психологія*
освітньо-професійна програма – *Психологія*

Кременець – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика роботи практичного психолога» для студентів, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія.
Кременець, 2021 р. 20 с.

Розробник:

Савіцька Л.В., викладач кафедри педагогіки та психології, психолог центру професійного розвитку педагогічних працівників Кременецької міської ради

Робочу програму навчальної дисципліни схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології.

Протокол від 31 серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри

В.В. Терпелюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
	Спеціальність: 053 Психологія		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	Курс:	
Змістових модулів – 4		4	4
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		7	7
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 2 - самостійної роботи студента – 3,2		Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	76
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 38% / 62%.

для заочної форми навчання – 16 % / 84%;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу навчальної дисципліни «Методика роботи практичного психолога» забезпечити загальну теоретико-прикладну підготовку студентів у галузі методики роботи практичного психолога, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з функціями практичного психолога в різних сферах діяльності.

Вивчення курсу «Методика роботи практичного психолога» спрямоване на формування у студентів професійних компетентностей:

1. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

2. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Знання категоріально-понятійного апарату психології.

СК 6. Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК 7. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.

СК 8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 10. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ.

- ПР4.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР5.** Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.
- ПР9.** Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії, формулювати розгорнутий аналіз та тези досліджень.
- ПР10.** Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР11.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР12.** Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, встановлювати ефективність власних дій.
- ПР13.** Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до запиту.
- ПР14.** Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.
- ПР16.** Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР17.** Знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР18.** Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям.
- ПР19.** Розуміти важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Галузі психології і психологічної практики.

Історія становлення психологічних служб. Основні галузі психології. Специфіка і взаємозв'язок наукової та практичної психології. Специфіка роботи з різними категоріями клієнтів та цільовими групами. Завдання і перспективи розвитку психологічної служби освіти в умовах сучасного суспільства.

Тема 2. Особливості служб психологічного забезпечення професійної діяльності.

Витоки і передумови створення психологічних служб. Особливості служб психологічного забезпечення професійної діяльності. Психологічна служба в системі освіти. Психологічна служба охорони здоров'я. Психологічна служба в центрах соціально-психологічної допомоги. Психологічна служба в організаціях.

Тема 3. Документи, що регламентують роботу практичного психолога. Нормативна база, що регламентує діяльність. Документи, що регламентують роботу практичного психолога. Психологічне забезпечення сучасного фахівця. Положення про психологічну службу. Етичний кодекс психолога.

Тема 4. Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності.

Основні завдання діяльності психологічної служби: надання психологічної допомоги особам різних цільових груп у складних життєвих ситуаціях; психологічна просвіта: формування потреб у психологічних знаннях; ознайомлення з основами психології; підвищення психологічної компетенції працівників; психологічний супровід осіб різних цільових груп; психологічний супровід розвитку особистості; здійснення психопрофілактики, адаптації; моніторинг актуальних соціально - психологічних проблем середовища та своєчасне реагування на них.

Тема 5. Основні пріоритетні напрямки, методи та засоби психологічного забезпечення професійної діяльності.

Напрямки, методи та засоби психологічного забезпечення: психодіагностична робота, психопрофілактична, корекційно-відновлювальна та розвивальна робота (індивідуальна та групова), консультативна робота, психологічна просвіта, організаційно-методична робота, інформаційно-аналітична діяльність, специфічні напрямки діяльності практичного психолога. Форми роботи психологічної служби. Поняття, мета, завдання, види та принципи професійно-психологічного тренінгу.

Тема 6. Особливості планування, підготовки психологічних програм та звітності психолога.

Особливості планування роботи психолога. Види планів. Вимоги до підготовки тренінгових психологічних програм. Особливості підготовки звітності психолога. Карти особистості. Журнали звітності роботи психолога.

Тема 7. Особистість практикуючого психолога.

Компетентності, знання, вміння практичного психолога. Особистісна підготовка практикуючих психологів. Психотерапевтична ситуація. Правила установки та структуризації консультативного простору. Поняття суїциду та його профілактика. Особливості функціональних обов'язків психолога. Морально-етичні принципи діяльності психолога.

Тема 8. Психологічна служба в системі освіти.

Психологічна служба в дошкільній дитячій установі. Психологічна служба в школі. Психологічна служба в установі середньої спеціальної освіти. Психологічна служба у ВНЗ. Психологічна служба в установі додаткової освіти.

Психологічна служба в соціально-педагогічних установах (притулках, дитячих будинках). Напрями діяльності психолога. Інклюзивна освіта.

Тема 9 . Психологічна служба в центрах соціально - психологічної допомоги.

Психологічна служба в центрах сім'ї та шлюбу, центрах зайнятості населення. Психологічна служба центрів допомоги населенню в екстремальних випадках. Психологічна служба центрів телефонного консультування. Профорієнтаційні психологічні центри. Психологічні експертні служби при медичних, освітніх, правоохоронних закладах, геронтопсихологічні служби.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	с.р.	л		п	лаб	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ у психологію педагогічну												
Тема 1	10	2	2	-	6	-	18	-	2	-	8	-
Тема 2	10	2	2	-	6	-		-		-	8	-
Разом за змістовим модулем 1	20	4	4	-	12	-	18	-	2	-	16	-
Змістовий модуль 2. Психологічні основи навчання												
Тема 3	10	2	2	-	6	-	20	2	2	-	8	-
Тема 4	10	2	2	-	6	-				-	8	-
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4	-	12	-	20	2	2	-	16	-
Змістовий модуль 3. Психологічні основи виховання												
Тема 5	10	2	2	-	6	-	20	2	2	-	8	-
Тема 6	10	2	2	-	6	-				-	8	-
Разом за змістовим модулем 3	20	4	4	-	12	-	20	2	2	-	16	-
Змістовий модуль 4. Психологія особистості педагога і педагогічного колективу												
Тема 7	10	2	2	-	6	-	24	2	2	-	10	-
Тема 8	10	2	2	-	6	-				-	10	-
Тема 9	10	-	2	-	8		8	-	-	-	8	

Разом за змістовим модулем 4	30	4	6	-	20	-	32	2	2	-	28	-
Усього годин	90	16	18	-	56	-	90	6	8	-	76	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Історія становлення психологічних служб.	2	2
2	Психологічна служба в системі освіти.	2	
3	Документи, що регламентують роботу практичного психолога.	2	2
4	Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності	2	
5	Основні пріоритетні напрямки, методи та засоби психологічного забезпечення професійної діяльності.	2	2
6	Особливості планування, підготовки психологічних програм та звітності психолога.	2	
7	Особистість практикуючого психолога.	2	2
8	Психологічна служба в системі освіти.	2	
9	Підсумкове заняття	2	-
Разом		18	8

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Історія становлення психологічних служб.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Основні галузі психології.
2. Специфіка і взаємозв'язок наукової та практичної психології.
3. Специфіка роботи з різними категоріями клієнтів та цільовими групами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.

4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко,Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2
Психологічна служба в системі освіти.
ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Психологічна служба охорони здоров'я.
2. Психологічна служба в центрах соціально - психологічної допомоги.
3. Психологічна служба у силових структурах.
4. Організація психологічних служб в спортивних установах.
5. Психологічна служба в організаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелєва Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко,Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3
Документи, що регламентують роботу практичного психолога.
ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Нормативна база, що регламентує діяльність.
2. Документи , що регламентують роботу практичного психолога.

3. Психологічне забезпечення сучасного фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Основні завдання діяльності психологічної служби: надання психологічної допомоги особам різних цільових груп у складних життєвих ситуаціях.
2. Психологічна просвіта: формування потреб у психологічних знаннях; ознайомлення з основами психології.
3. Підвищення психологічної компетенції працівників.
4. Психологічний супровід осіб різних цільових груп.
5. Психологічний супровід розвитку особистості.
6. Здійснення психопрофілактики, адаптації.
7. Моніторинг актуальних соціально-психологічних проблем середовища та своєчасне реагування на них.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних

психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.

6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Основні пріоритетні напрямки, методи та засоби психологічного забезпечення професійної діяльності.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Напрямки, методи та засоби психологічного забезпечення: психодіагностична робота, психопрофілактична, корекційно-відновлювальна та розвивальна робота (індивідуальна та групова), консультативна робота, психологічна просвіта, організаційно - методична робота, інформаційно-аналітична діяльність, специфічні напрямки діяльності практичного психолога (переговорна діяльність, судово-психологічна експертиза, складання психологічних портретів, поліграфічні дослідження тощо).
2. Форми роботи психологічної служби.
3. Поняття, мета, завдання, види та принципи професійно-психологічного тренінгу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелєва Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Особливості планування, підготовки психологічних програм та звітності психолога.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Особливості планування роботи психолога.
2. Види планів.

3. Вимоги до підготовки тренінгових психологічних програм.
4. Особливості підготовки звітності психолога.
5. Карти особистості.
6. Журнали звітності роботи психолога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко,Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Особистість практикуючого психолога.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Компетентності, знання, вміння практичного психолога.
2. Особистісна підготовка практикуючих психологів.
- 3.Психотерапевтична ситуація.
4. Правила установки та структуризації консультативного простору.
5. Поняття суїциду та його профілактика.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних

психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.

6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8,9
Психологічна служба в системі освіти.
ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Психологічна служба в дошкільній дитячій установі.
2. Психологічна служба в школі.
3. Психологічна служба в установі середньої спеціальної освіти.
4. Психологічна служба у ВНЗ.
5. Психологічна служба в установі додаткової освіти.
6. Психологічна служба в соціально-педагогічних установах (притулках, дитячих будинках, педагогічних для психологотипу і медико-соціальних службах і центрах).
7. Напрями діяльності психолога.
8. Інклюзивна освіта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
2. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності / Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
3. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.
4. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. – Житомир, 2010. – 85 с.
5. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Психологічна практика і психологічна служба.	6	8

2	Організація та структура практичного психолога в системі освіти.	6	8
3	Положення та етичний кодекс психолога.	6	8
4	Напрями професійної діяльності практичних психологів у психологічних службах.	6	8
5	Психодіагностична робота практичного психолога. Поняття психокорекції, її мета та завдання. Способи і прийоми психологічної корекції. Особливості психокорекції з дітьми.	6	8
6	Форми планування та звітності практичного психолога.	6	8
7	Формування особистості практикуючого психолога у закладах освіти.	6	10
8	Психологічна служба в установі додаткової освіти.	6	10
9	Профорієнтаційні психологічні центри.	8	8
Разом		56	76

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи
на семінарських та практичних заняттях**

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен прийняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового

аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

7. Індивідуальні завдання

1. Розробити типовий річний план роботи практичного психолога ДНЗ / ЗНЗ (помісячний).
2. Розробити типовий план просвітницької діяльності практичного психолога ДНЗ/ ЗНЗ (помісячний).
3. Скласти перелік робочої документації практичного психолога навчального закладу та описати вимоги до їх оформлення та ведення.
4. Скласти та обрахувати типовий статистичний звіт практичного психолога ЗНЗ/ДНЗ на рік за основними видами діяльності (36 робочих тижнів).
5. Розробити перелік психодіагностичних методик для роботи практичного психолога ДНЗ або ЗНЗ (по 1 методики за кожним напрямом).
6. Розробити типову програму з розвитку комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку/ молодших школярів/ підліткового віку (10 занять).
7. Розробити типову діагностичну програму для профорієнтації учнів 9-х класів.
8. Описати основні положення Етичного кодексу психолога та їх розуміння на практиці.
9. Які нормативно-правові документи регламентують етичний аспект роботи психолога НЗ.
10. Описати основні відмінності роботи практичного психолога ДНЗ та ЗНЗ.
11. Написати есе «Мої перші кроки на посаді практичного психолога освітнього закладу»
12. Творча робота «Які мої особисті якості сприятимуть у роботі практичного психолога. Які якості я хотів / ла розвинути».

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату, презентації тощо.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу або презентації.
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 15.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом

навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – студент виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – студент уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – студент уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

13 балів – студент самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

14 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

15 балів – студент вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

Лекції (традиційна, проблемна, лекція-презентація із застосуванням ІКТ), пояснення, розповідь, семінарські заняття, евристична бесіда, творчі есе, дискусії, моделювання ситуацій, бліц-опитування, тематичні презентації, кейс-метод, опрацювання наукових джерел, виконання ІНДЗ.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, поточне тестування, оцінювання презентацій, ІНДЗ, самостійної роботи, підсумковий тест.

Підсумковий контроль - екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота										Сума	
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль №2					Підсумковий тест		ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	15	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–100): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет;

демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання у практичних ситуаціях.

Оцінка F «2» (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

1. Кочерга О. О. Дитячі страхи, неврози, темперамент : корекційна робота психолога / О.Кочерга, О.Васильєв: упоряд. О.Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 23 с.
2. Панок В.Г. Психологічна служба: підручник / В.Г.Панок, А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін. – К.: Ніка-Центр, 2016. – 362 с.
3. Панок В.Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку : монографія / В.Г.Панок. – Чернівці: Технодрук, 2010. – 486 с.
4. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006. – 245 с.
5. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності /Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах та ін. - Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 484 с.; С.191-209.
6. Помиткіна Л.В. Психологія прийняття особистістю стратегічних життєвих рішень:

монографія / Любов Віталіївна Помиткіна. –К.: Кафедра, 2013. – 381 с.

7. Помиткіна Л.В. Психодинамічна неконгруентність особистості: діагностика, корекція та консультування: Монографія. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 180 с.

8. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості. Практикум. – СВДМ.П.Черкасов, 2008. – 249 с.

Допоміжна література

9. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.

10. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.

11. Психологічна служба: навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів. – Кам'янець-Подільський: ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.

12. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С.Загурська. –Житомир, 2010. –85 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> (Сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського)

2. <http://www.psyh.kiev.ua> (Електронний вісник психології і педагогіки Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка)